EU-LEAP
UKRAINE

Дайджест політичних і законодавчих ініціатив. Січень 2026

Січень 2026 року став динамічним стартом для реалізації стратегічних пріоритетів України у новому році. Робота Парламенту та Уряду була зосереджена на оновленні кадрового складу виконавчої влади, зміцненні обороноздатності та запуску масштабних програм підтримки населення й бізнесу в умовах воєнного стану. Ключовими подіями місяця стали важливі кадрові ротації в Офісі Президента, КМУ, ГУР та СБУ, ратифікація міжнародних угод у сферах медицини та культури, а також системні кроки у житловій політиці та енергетичній стійкості. У нашому дайджесті ми зібрали головні законодавчі та урядові рішення січня, які визначають вектор розвитку держави на початку 2026 року.

Команда EU-LEAP продовжує інформувати вас про ключові політичні та законодавчі процеси, що формують державну політику України.

Січень став місяцем кадрового оновлення та впровадження нових механізмів підтримки стійкості держави. Законодавча й урядова робота була зосереджена на посиленні сектору оборони, реформуванні житлової політики та розширенні міжнародного співробітництва. Ключовою подією місяця стали масштабні перестановки в Уряді.

Протягом місяця Верховна Рада ухвалила низку фундаментальних законів, серед яких – нові засади житлової політики, що є важливим етапом у межах Ukraine Facility та євроінтеграції. Паралельно Уряд зосередився на практичній допомозі громадянам і бізнесу: запущено програму «СвітлоДім» для автономного живлення багатоповерхівок та вдосконалено механізм страхування від воєнних ризиків. Окрему увагу було приділено аграрному сектору через ратифікацію угод з Італією щодо модернізації систем зрошення та підтримці енергетичної безпеки вразливих категорій населення.

У цьому дайджесті ми зібрали ключові закони, постанови та урядові рішення січня.

Проєкти законів, прийняті Верховною Радою у січні

№ 12377 – Проєкт Закону про основні засади житлової політики

Документ оновлює фундаментальні принципи державної житлової політики, встановлює сучасні вимоги до якості житла та прозорі механізми підтримки його будівництва, придбання й оренди.

Запроваджується Єдина житлова інформаційна система, нові фінансові інструменти та алгоритми реновації застарілого фонду. Ухвалення закону є ключовим індикатором плану за програмою Ukraine Facility та вагомим кроком на шляху євроінтеграції.

№ 0350 – Ратифікація Грантової угоди з Італією щодо модернізації зрошувальних систем в Одеській області

Проєкт передбачає реконструкцію Татарбунарської та Кілійської систем зрошення. Мета ініціативи – підвищити ефективність використання водних ресурсів і розширити площі зрошуваних земель. Це дозволить посилити стійкість аграрного сектору Одещини до кліматичних змін та стимулювати економічний розвиток регіону.

№ 0352 – Ратифікація Грантової угоди з Італією щодо відновлення культурної спадщини Одеського регіону

Закон створює правову базу для фінансування робіт із відновлення та охорони пам'яток, зокрема тих, що входять до Світової спадщини ЮНЕСКО (історичний центр Одеси). Реалізація програми зміцнить культурну дипломатію України та сприятиме збереженню національної ідентичності через захист об'єктів, що постраждали від збройної агресії.

№ 0354 – Ратифікація Договору про спільні закупівлі заходів медичного захисту

Україна долучається до механізму спільних закупівель ЄС, що дозволяє на рівні з європейськими країнами завчасно закуповувати критично важливі ліки, вакцини та інноваційні препарати за вигідними цінами. Це інтегрує Україну до єдиного медичного простору ЄС та підвищує готовність системи охорони здоров'я до транскордонних загроз і пандемій.

№ 14366 та № 14367 – Затвердження Указів Президента про продовження строку дії воєнного стану та загальної мобілізації

Законодавче підтвердження продовження особливого правового режиму та мобілізаційних заходів для забезпечення оборони держави та відсічі збройній агресії на 90 днів до 4 травня 2026 року.

Прийняті постанови ВРУ

Січень відзначився масштабним оновленням управлінської команди Уряду та силового блоку:

- Михайло Федоров призначений на посаду Міністра оборони України (Постанова № 14377) після відставки з посади Першого віце-прем'єр-міністра – Міністра цифрової трансформації (Постанова № 14371).
- Денис Шмигаль призначений Першим віце-прем'єр-міністром – Міністром енергетики України (Постанова № 14381).
- Парламент підтримав звільнення Василя Малюка з посади Голови Служби безпеки України (Постанова № 14368).
- Дмитро Наталуха очолив Фонд державного майна України (Постанова № 14379), що має активізувати процеси управління державними активами.

Також ВРУ прийняла Постанову № 14334 – Посилення ролі української мови в утвердженні державної незалежності.

Документ визначає комплекс заходів для зміцнення позицій державної мови в усіх сферах публічного життя. Ключові акценти зроблено на підвищенні лінгвістичної якості законотворчості, масштабному розвитку україномовного контенту та системній протидії проросійським наративам. Важливою складовою є адаптація вітчизняної правничої термінології до стандартів права ЄС, що є необхідною умовою інтеграційного процесу.

Рішення Уряду

1. **Спрощення продажу санкційного майна**

У січні Уряд суттєво вдосконалив процедуру реалізації санкційних активів, що були стягнуті у державну власність. Головна мета змін — максимально пришвидшити продаж майна та забезпечити стабільні надходження до бюджету. Відтепер права вимоги за кредитами можуть включатися до складу об'єкта та продаватися як єдиний пакет, що робить лоти привабливішими для інвесторів. Також запроваджено механізм автоматичного запуску повторних торгів: якщо перший аукціон не відбувся, система розпочне продаж за голландською моделлю з поступовим зниженням ціни.

Вже у березні 2026 року розпочнуться перші аукціони, графік яких залежатиме від готовності майна до продажу. До затвердженого переліку увійшли корпоративні права 26 стратегічних об'єктів, серед яких ТРЦ «Ocean Plaza», Миколаївський глиноземний завод, Запорізький алюмінієвий комбінат та готель «АМСТЕЛ-СКІ» у Буковелі.

Усі залучені кошти будуть спрямовані до Фонду ліквідації наслідків збройної агресії, що дозволить фінансувати відновлення критичної інфраструктури, розвивати економіку та надавати пряму підтримку громадянам.

2. **Удосконалення страхування бізнесу від воєнних ризиків**

З початку 2026 року в Україні запрацював очікуваний механізм страхування майна від воєнних ризиків, який Уряд оперативно адаптував під запити підприємців. Ключове оновлення стосується розширення об'єктів страхування: відтепер компенсація поширюється не лише на нерухомість, а й на виробниче обладнання, верстати та техніку. Процес подачі заявок суттєво спростили. А саме – скасували вимогу попереднього звіту про оцінку майна: на етапі страхування бізнес може самостійно зазначати суму ймовірного збитку.

Уряд також уточнив перелік воєнних ризиків, включивши до них шкоду від ударних хвиль, падіння уламків БПЛА та КАБів. Окрім цього, запроваджено справедливіші ліміти: сума до 10 млн грн за майно або до 1 млн грн компенсації страхової премії тепер розраховується для кожної юридичної особи окремо. Програма продовжує працювати за двома напрямами: пряма компенсація збитків для прифронтових територій та відшкодування частини страхового платежу для бізнесу в інших регіонах. Нові правила діють для майна, пошкодженого або знищеного з 1 січня 2026 року.

3. **Заходи з енергетичної стійкості та підтримки населення**

Для пом'якшення наслідків обмеженого енергопостачання Уряд запровадив низку рішень, спрямованих на автономізацію житлового сектору та бізнесу. Зокрема, запущено програму «СвітлоДім», яка передбачає надання ОСББ та управителям багатоквартирних будинків державної допомоги у розмірі від 100 до 300 тис. грн на закупівлю генераторів, інверторів та акумуляторів. Програма стартує з Києва та області, а подати заявку можна буде онлайн через портал «Дія».

Окрему увагу приділено захисту вразливих категорій населення: за кошти Фонду декарбонізації буде закуплено та розподілено 10 тисяч портативних зарядних станцій для дітей з інвалідністю підгрупи А. Це обладнання забезпечить безперебійну роботу життєво необхідних медичних приладів під час тривалих відключень світла.

Паралельно Уряд максимально спростив процедури для встановлення сонячних електростанцій на дахах та фасадах будівель. Відтепер такі роботи не вважаються реконструкцією і потребують лише звіту про технічне обстеження, без додаткових дозволів від органів архітектурно-будівельного контролю.

Також було розширено програму «Доступні кредити 5-7-9%»: максимальну суму позики на проєкти енергоефективності збільшено до 250 млн грн, а до переліку обладнання, що підлягає кредитуванню, додано когенераційні установки.

4. **Перезавантаження управління НАЕК «Енергоатом»**

Уряд затвердив новий склад наглядової ради «Енергоатома», сформований за результатами відкритого міжнародного конкурсу. До ради увійшли сім фахівців: чотири незалежні члени — авторитетні експерти з ядерної енергетики та фінансів із Канади, Литви, Франції та США, а також три представники від держави. Процедура обрання проходила за участі партнерів із ЄС, ЄБРР та IFC, що відповідає зобов'язанням України щодо реформи корпоративного управління стратегічних підприємств.

Перед оновленою наглядовою радою поставлено завдання терміново обрати нове керівництво компанії, а на перехідний період Уряд доручив замінити тимчасовий менеджмент. Крім того, наглядова рада має провести всебічний аудит попередньої діяльності підприємства, зокрема проаналізувати закупівлі, договори та аукціони з продажу електроенергії, враховуючи дані правоохоронців, медіа та депутатські запити.

5. **Фінансова підтримка малого та середнього бізнесу в умовах енергокризи**

Для підтримки підприємців, які несуть додаткові витрати через аварійні відключення світла, Уряд ухвалив спеціальний пакет допомоги. Зокрема, запроваджено одноразову фінансову виплату для ФОПів 2–3 груп, що працюють у соціально важливих сферах: продуктових магазинах, аптеках, пекарнях та закладах харчування. Сума допомоги становить від 7 500 до 15 000 грн (залежно від кількості працівників), а кошти можна спрямувати на придбання енергообладнання, пальне для генераторів або оплату електроенергії. Подати заявку можна онлайн через портал «Дія».

Крім того, бізнес отримав доступ до цільових кредитів під 0% на купівлю генераторів та акумуляторних батарей. У межах програми «5–7–9» підприємства можуть залучити до 10 млн грн строком до трьох років, при цьому відсоткову ставку повністю компенсує держава через Фонд розвитку підприємництва.

6. **Додаткові виплати фахівцям критичної інфраструктури**

У межах пакету підтримки на час надзвичайної ситуації в енергетиці, Уряд запровадив щомісячну доплату до заробітної плати у розмірі **20 тисяч гривень**. Ці кошти отримуватимуть працівники енергетичних компаній, підприємств ЖКГ та «Укрзалізниці», які безпосередньо залучені до аварійно-відновлювальних робіт.

Виплати нараховуватимуться протягом січня–березня 2026 року. Для максимально швидкого отримання допомоги процедуру цифровізували: підприємства самостійно подають списки ремонтних бригад, а фахівці отримують повідомлення про нарахування через застосунок «Дія» або смс.

7. **Підтримка агровиробників та продовольчої безпеки**

Уряд запровадив нові інструменти підтримки аграрного сектору, спрямовані на збереження врожаю та відновлення виробництва. Запущено новий напрям грантової допомоги на будівництво овоче- та фруктосховищ місткістю від 3 тисяч тонн. Держава компенсуватиме до 30% вартості будівництва (до 20 млн грн), а для підприємств із прифронтових або деокупованих територій обсяг підтримки збільшено до 50%. Головними умовами отримання гранту є створення нових робочих місць та співфінансування з боку підприємця.

Крім того, вдосконалено механізм компенсації за пошкоджені посіви. Аграрії, які працюють у зонах можливих або активних бойових дій і зазнали втрат через війну чи несприятливі погодні умови, зможуть отримати до 4 700 грн за кожен гектар пошкоджених угідь. Ліміт такої допомоги становить 2 тисячі гектарів на одне господарство.

Це основні, відібрані нами, рішення влади за січень. Як бачимо, головний акцент місяця – енергонезалежність, зміна керівництва у ключових міністерствах та підтримка підприємців у складних умовах.

Команда EU-LEAP продовжує стежити за новими ініціативами та інформувати про них.